

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1980-1981

25 JUNI 1981

WETSVOORSTEL

tot opheffing van de artikelen 151 tot 154
van het Burgerlijk Wetboek

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE ⁽¹⁾
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER BOURGEOIS

DAMES EN HEREN,

Algemene bespreking

Het voorstel strekt er toe de artikelen 151 tot en met 154 van het Burgerlijk Wetboek op te heffen. Het betreft de artikelen die handelen over de toestemming van de ouders in het huwelijk van hun meerderjarige kinderen die de volle leeftijd van 25 jaar niet hebben bereikt.

Artikel 151 bepaalt dat meerderjarige wettige kinderen die de volle leeftijd van 25 jaar niet hebben bereikt gehouden zijn de raad in te winnen van hun vader en moeder door een uitdrukkelijke akte van eerbied vooraleer een huwelijk aan te gaan.

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Léon Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, François, Grafé, Léon Remacle, Mre Ryckmans-Corin, de heren Suykerbuyk, Uyttendaele, Van Rompaey, Weckx, Willems. — Boel, Brouhon, Bob Cools, Dejardin, Mre Detiège, de heren Jandrain, Van Cauwenberghe. — Defraigne, Mundeeler, Van Belle, Van de Velde. — Havelange. — Baert.

B. — Plaatsvervangers : de heer Aerts, Mre Demeester-De Meyer, de heer Deschamps, Mre Dielens, de heren le Hardy de Beaulieu, Lernoux, Mre Smet, de heren Smets, Steverlynck, Van den Brande, Verhaegen. — Mre Adriaenssens echtg. Huybrechts, de heer Baudson, Mre Brennez, de heren Delizée, Mangelschots, Van Acker, Van Gompel, Vanvelthoven. — Albert Claes, De Winter, Gol, Kempinaire, Verberckmoes. — Mordant, Risopoulos. — Raphaël Declercq, Schiltz.

Zie :

721 (1980-1981) :

— N° 1 : Wetsvoorstel :

Chambre des Représentants

SESSION 1980-1981

25 JUIN 1981

PROPOSITION DE LOI

tendant à abroger les articles 151 à 154
du Code civil

RAPPORT

FAIT
AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE ⁽¹⁾
PAR M. BOURGEOIS

MESDAMES, MESSIEURS,

Discussion générale

La proposition tend à abroger les articles 151 à 154 du Code civil. Ces articles traitent du consentement des parents au mariage de leurs enfants majeurs qui n'ont pas atteint l'âge de 25 ans accomplis.

L'article 151 dispose que les enfants légitimes majeurs qui n'ont pas atteint l'âge de 25 ans accomplis sont tenus, avant de contracter mariage, de demander par un acte respectueux et formel le conseil de leurs père et mère.

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. Léon Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, François, Grafé, Léon Remacle, Mre Ryckmans-Corin, MM. Suykerbuyk, Uyttendaele, Van Rompaey, Weckx, Willems. — Boel, Brouhon, Bob Cools, Dejardin, Mre Detiège, MM. Jandrain, Van Cauwenberghe. — Defraigne, Mundeeler, Van Belle, Van de Velde. — Havelange. — Baert.

B. — Suppléants : M. Aerts, Mre Demeester-De Meyer, M. Deschamps, Mre Dielens, MM. le Hardy de Beaulieu, Lernoux, Mre Smet, MM. Smets, Steverlynck, Van den Brande, Verhaegen. — Mre Adriaenssens épouse Huybrechts, M. Baudson, Mre Brennez, MM. Delizée, Mangelschots, Van Acker, Van Gompel, Vanvelthoven. — Albert Claes, De Winter, Gol, Kempinaire, Verberckmoes. — Mordant, Risopoulos. — Raphaël Declercq, Schiltz.

Voir :

721 (1980-1981) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Artikel 152 bepaalt dat het huwelijk mag afgesloten worden een maand na de betekening van de akte van eerbied, maar bepaalt tevens een recht van verzet tegen het huwelijk voor de ouders.

Artikel 154 stelt dat de akte van eerbied in de regel door een notaris moet betekend worden, terwijl artikel 153 omschrijft in welke omstandigheden die akte door de ambtenaar van de burgerlijke stand mag opgemaakt worden.

De auteur van het voorstel voert aan dat de akte van eerbied door de maatschappelijke evolutie is voorbijgestreefd. Hij verwijst in dit verband ook naar het uitgebreid ontwerp van de Regering tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming en adoptie (*Senaat* n° 305, 1977-1978, van 15 februari 1978). Bij artikel 19 van vermeld ontwerp wordt door de Regering eveneens voorgesteld de vermelde artikelen van het Burgerlijk Wetboek op te heffen.

De Minister gaat akkoord met het doel van het voorstel. Het is inderdaad juist dat de procedure van de eerbiedige akte voorbijgestreefd is, praktisch geen enkel nuttig effect meer heeft en een eerder hinderlijke formaliteit geworden is zowel voor de ouders als voor de kinderen.

Het voorstel moet echter wel aangepast worden, daar het noodzakelijk is in het Burgerlijk Wetboek en in het Strafwetboek een aantal andere artikelen te wijzigen die naar de artikelen 151 tot 154 van het Burgerlijk Wetboek verwijzen.

De Minister dient deze bijkomende tekstwijzigingen in onder vorm van amendement.

De commissie stemt in met de beginselen van het voorstel en met de bijkomende tekstwijzigingen die door de Regering worden voorgesteld.

In algemene zin wordt er op gewezen dat de afschaffing van de formaliteit van de eerbiedige akte niet wezenlijk de ouderlijke macht in verband tot het huwelijk van hun kinderen aantast daar de procedure van verzet tegen een huwelijk, zoals voorzien bij artikel 173 van het Burgerlijk Wetboek, behouden wordt.

Bespreking der artikelen

A. — Artikelen van het voorstel.

Artikel 1 (nieuw art. 2).

Dit artikel bepaalt dat de artikelen 151, 152, 153 en 154 van het Burgerlijk Wetboek worden opgeheven.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 2.

Artikel 2 bepaalt dat de wet in werking treedt op de dag dat ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

De opmerking wordt gemaakt dat het niet verantwoord is van de algemene regel die voorziet dat de wetten in werking treden op de tiende dag na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, af te wijken.

Dientengevolge wordt artikel 2 eenparig verworpen.

B. — Aan te passen bepalingen.

1. Artikel 76, 5°, van het Burgerlijk Wetboek.

Dit artikel dient opgeheven te worden. Het bepaalt immers dat de akten van eerbied, indien er zijn opgemaakt, in de akte van huwelijk dienen vermeld te worden.

Het artikel wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

L'article 152 dispose que le mariage peut être célébré un mois après la notification de l'acte respectueux tout en accordant aux parents le droit de s'opposer au mariage.

L'article 154 porte l'obligation générale de faire notifier l'acte respectueux par un notaire, tandis que l'article 153 précise les circonstances dans lesquelles cet acte peut être dressé par l'officier de l'état civil.

L'auteur de la proposition considère que l'acte respectueux est dépassé eu égard à l'évolution sociale. Il se réfère à ce propos au projet important déposé par le Gouvernement en vue de modifier diverses dispositions relatives à la filiation et à l'adoption (*Doc. du Sénat*, n° 305, 1977-1978, du 15 février 1978). A l'article 19 de ce projet, le Gouvernement propose également l'abrogation des articles précités du Code civil.

Le Ministre marque son accord sur l'objet de la proposition. Il est exact en effet que la procédure de l'acte respectueux est dépassée, qu'elle a pratiquement perdu toute utilité et qu'elle est devenue une formalité plutôt gênante tant pour les parents que les enfants.

Il y a lieu cependant d'adapter la proposition, car elle nécessite la modification de plusieurs articles du Code civil et du Code pénal qui se réfèrent aux articles 151 à 154 du Code civil.

Le Ministre dépose ces modifications de texte supplémentaires sous la forme d'un amendement.

La commission se rallie aux principes de la proposition et aux modifications de texte supplémentaires proposées par le Gouvernement.

L'attention est attirée d'une façon générale sur le fait que la suppression de la formalité de l'acte respectueux ne porte pas atteinte à l'essence même de la puissance paternelle quant au mariage des enfants eu égard au maintien de la procédure de l'opposition au mariage prévue à l'article 173 du Code civil.

Discussion des articles

A. — Articles de la proposition.

Article 1 (art. 2 nouveau).

Cet article dispose que les articles 151, 152, 153 et 154 du Code civil sont abrogés.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 2.

L'article 2 dispose que la présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Un membre fait observer qu'il n'y a pas lieu de déroger à la règle générale selon laquelle les lois entrent en vigueur le dixième jour après leur publication au *Moniteur belge*.

En conséquence, l'article 2 est rejeté à l'unanimité.

B. — Dispositions à adapter.

1. Article 76, 5°, du Code civil.

Cet article doit être abrogé. Il dispose en effet qu'on énoncera dans l'acte de mariage les actes respectueux s'il en a été fait.

L'article est adopté à l'unanimité.

2. Artikel 155 van het Burgerlijk Wetboek (nieuw art. 3).

In artikel 155, tweede lid, dienen de woorden « of raad » te worden weggelaten.

Dit lid van artikel 155 handelt over de wijze waarop bij het verlijden van de huwelijksakte de afwezigheid dient vastgesteld te worden van de bloedverwanten in opgaande lijn, wiens toestemming of raad (eerbiedige akte) bij het huwelijk vereist is.

Het artikel wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

3. Artikel 155bis van het Burgerlijk Wetboek (nieuw art. 4).

In artikel 155bis van het Burgerlijk Wetboek dient de vermelding van het artikel 153 weggelaten te worden.

In het artikel wordt bepaald dat de bevoegdheid tot het opmaken van de eerbiedige akte in het buitenland wordt uitgeoefend door de diplomatieke ambtenaren, consuls en vice-consuls van België.

Het artikel wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

4. Artikel 158 van het Burgerlijk Wetboek (nieuw art. 5).

Artikel 158 van het Burgerlijk Wetboek dient door volgende bepaling vervangen te worden : « De bepalingen vervat in de artikelen 148, 149 en 155 zijn van toepassing op de wettelijk erkende natuurlijke kinderen ».

In voormeld artikel wordt voorzien dat de bepalingen van de artikelen 151, 152, 153 en 154 betreffende de akte van eerbied ook van toepassing zijn op de wettelijk erkende natuurlijke kinderen.

Het artikel wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

5. Artikel 173 van het Burgerlijk Wetboek (nieuw art. 6).

In artikel 173 van het Burgerlijk Wetboek dienen de woorden van het laatste gedeelte van de zin « zelfs wanneer deze de volle leeftijd van vijftientig jaren bereikt hebben » vervangen te worden door de woorden « zelfs wanneer deze meerderjarig zijn ».

Artikel 173 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de vader en de moeder, en bij gebreke van de ouders, de grootvaders en grootmoeders, zich gezamenlijk of afzonderlijk kunnen verzetten tegen het huwelijk van hun kinderen en afstammelingen, zelfs wanneer dezen de volle leeftijd van vijftientig jaar bereikt hebben. Er zij aangestipt dat deze mogelijkheid voortaan bestaat zelfs wanneer ze de gewone meerderjarigheid hebben bereikt.

Het artikel wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

6. Artikel 264 van het Strafwetboek (nieuw art. 7).

In artikel 264 van het Strafwetboek dienen twee wijzigingen aangebracht te worden :

a) *in fine* van het eerste lid dienen volgende woorden weggelaten te worden : « of de akten van eerbied op te nemen, welke door de wet zijn voorgeschreven »;

b) in het tweede lid dienen de woorden « of van die akten van eerbied » weggelaten te worden.

Het artikel wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

2. Article 155 du Code civil (nouvel art. 3).

A l'article 155, deuxième alinéa, il y a lieu de supprimer les mots « ou le conseil ».

Cet alinéa de l'article 155 précise comment, lors de la passation de l'acte de mariage, doit être constatée l'absence des ascendants dont le consentement ou le conseil (acte respectueux) est requis pour le mariage.

L'article est adopté à l'unanimité.

3. Article 155bis du Code civil (nouvel art. 4).

A l'article 155bis il y a lieu de supprimer la mention de l'article 153.

Cet article prévoit que le pouvoir d'établir l'acte respectueux est exercé, à l'étranger, par les agents diplomatiques, consuls et vice-consuls de Belgique.

Cet article est adopté à l'unanimité.

4. Article 158 du Code civil (nouvel art. 5).

Il convient de remplacer l'article 158 par la disposition suivante : « Les dispositions contenues aux articles 148, 149 et 155 sont applicables aux enfants naturels légalement reconnus ».

L'article précité prévoit que les dispositions des articles 151, 152, 153 et 154 relatives à l'acte respectueux sont également applicables aux enfants naturels légalement reconnus.

Cet article est adopté à l'unanimité.

5. Article 173 du Code civil (nouvel art. 6).

A l'article 173 du Code civil, il convient de remplacer, *in fine* de la phrase, les mots « encore que ceux-ci aient vingt-cinq ans accomplis » par les mots « encore que ceux-ci soient majeurs ».

L'article 173 du Code civil stipule que le père et la mère et, à défaut des père et mère, les aïeuls et aïeules, peuvent conjointement ou isolément, former opposition au mariage de leurs enfants et descendants, encore que ceux-ci aient 25 ans accomplis. Il convient désormais de préciser que cette possibilité existe même s'ils ont atteint la majorité ordinaire.

Cet article est adopté à l'unanimité.

6. Article 264 du Code pénal (nouvel art. 7).

A l'article 264 du Code pénal, il y a lieu d'apporter deux modifications :

a) *in fine* du premier alinéa, il convient de supprimer les mots suivants : « ou d'y insérer les actes respectueux prescrits par la loi »;

b) au deuxième alinéa, il convient de supprimer les mots « ou de ces actes respectueux ».

Cet article est adopté à l'unanimité.

Stemming

Om legistieke redenen worden de artikelen van het voorstel en van de amendementen in een nieuwe volgorde gesteld en genummerd van artikel 1 tot 7.

Het aldus gewijzigd wetsvoorstel wordt met eenparigheid van stemmen aangenomen.

De Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

De Voorzitter,
L. REMACLE.

Vote

Pour des raisons d'ordre légistique, les articles de la proposition et des amendements sont classés selon un nouvel ordre et numérotés de 1 à 7.

La proposition de loi ainsi modifiée est adoptée à l'unanimité.

Le Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

Le Président,
L. REMACLE.

TEKST

AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

(Nieuw opschrift)

Wetsvoorstel tot opheffing van de akte van eerbied

Artikel 1.

In artikel 76 van het Burgerlijk Wetboek wordt het 5° opgeheven.

Art. 2.

In hetzelfde wetboek worden de artikelen 151, 152, 153 en 154 opgeheven.

Art. 3.

In artikel 155, tweede lid, van hetzelfde wetboek, worden de woorden « of raad » weggelaten.

Art. 4.

Artikel 155bis van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 155bis. — De bevoegdheden, door de artikelen 148, 150 en 155 aan de ambtenaar van de burgerlijke stand toegekend, worden in het buitenland uitgeoefend door de diplomatieke ambtenaren, consuls en vice-consuls van België ».

Art. 5.

Artikel 158 van hetzelfde wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 158. — De bepalingen vervat in de artikelen 148, 149 en 155 zijn van toepassing op de wettelijke erkende natuurlijke kinderen ».

Art. 6.

In artikel 173 van hetzelfde wetboek worden de woorden « zelfs wanneer dezen de volle leeftijd van vijftientig jaar bereikt hebben » vervangen door de woorden « zelfs wanneer dezen meerderjarig zijn ».

Art. 7.

In artikel 264 van het Strafwetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in het eerste lid worden de woorden « of de akten van eerbied op te nemen, welke door de wet zijn voorgeschreven » vervangen door de woorden « welke door de wet is voorgeschreven ».

2° in het tweede lid worden de woorden « of van die akten van eerbied » weggelaten.

TEXTE

ADOPTÉ PAR LA COMMISSION

(Nouvel intitulé)

Proposition de loi abrogeant l'acte respectueux

Article 1.

A l'article 76 du Code civil, le 5° est abrogé.

Art. 2.

Sont abrogés, dans le même code, les articles 151, 152, 153 et 154.

Art. 3.

A l'article 155, deuxième alinéa, du même code, les mots « ou le conseil » sont supprimés.

Art. 4.

L'article 155bis du même code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 155bis. — Les pouvoirs conférés aux officiers de l'état civil par les articles 148, 150 et 155 sont exercés, à l'étranger, par les agents diplomatiques, consuls et vice-consuls de Belgique ».

Art. 5.

L'article 158 du même code est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 158. — Les dispositions contenues aux articles 148, 149 et 155 sont applicables aux enfants naturels légalement reconnus ».

Art. 6.

A l'article 173 du même code, les mots « encore que ceux-ci aient vingt-cinq ans accomplis » sont remplacés par les mots : « encore que ceux-ci soient majeurs ».

Art. 7.

A l'article 264 du Code pénal sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er les mots « ou d'y insérer les actes respectueux » sont supprimés;

2° au deuxième alinéa les mots « ou de ces actes respectueux » sont supprimés.